

**NADLEŽNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE U
UPRAVLJANJU POMORSKIM PROMETOM U
POJEDINIM MORSKIM PODRUČJIMA**

Mr.sc. Maja Markovčić Kostelac

Bakar, 23. studeni 2011.

Sadržaj

- Značaj podjele morskih i podmorskih prostora
- Obalna država/država luke/država zastave
- Unutarnje morske vode/polazne crte
- Teritorijalno more/Neškodljiv prolazak
- Vanjski pojas
- Tjesnaci/Tranzitni prolazak
- Isključivi gospodarski pojas
- Epikontinentski pojas
- Otvoreno more

Podjela morskih i podmorskih prostora

- Unifikacija
- Pravna sigurnost
- Ravnoteža interesa
- Sloboda plovidbe
- Zaštita mora, podmorja, morskog podzemlja
- Tehnološki razvoj, Istraživanja
- Eksploatacija prirodnih bogatstava

Kodifikacija

- Konferencija za kodifikaciju međunarodnog prava, Haag, 1930.
- Prva konferencija UN o pravu mora, Geneva, 1958:
 1. Konvencija o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu;
 2. Konvencija o otvorenom moru;
 3. Konvencija o ribolovu i očuvanju bioloških bogatstava otvorenog mora;
 4. Konvencija o epikontinentskom pojasu

Kodifikacija

- Druga konferencija UN o pravu mora, 1960.
- Treća konferencija UN o pravu mora (1973.-1982.)

Konvencija UN o pravu mora, 1982

Law of the Sea Convention

Stupila na snagu: 16. studenog 1994.g., 149
država stranaka

More - pertinencija kopna

- **Obalna država** (Coastal State)
- Država luke (Port State)
- Država zastave (Flag State)

Unutarnje morske vode

- Dijelovi mora koji su u neposrednoj vezi sa kopnenim područjem i nad kojima obalna država ima suverena prava i jurisdikciju jednaku kao i na svojim kopnenim područjem (luke, zaljevi, mora unutar otočja, ušća rijeka)
- Dijelovi mora između crte niske vode na obali kopna i /ravnih/ polaznih crta od kojih se mjeri širina teritorijalnog mora

Pravni status

- Puna suverenost obalne države
- Dio državnog teritorija
- Eksploatacija
- Istraživanja, mjerenja
- Zaštita
- Plovidba
- Uplovljavanje u luke otvorene za međunarodni promet
- Mjesto zakloništa (viša sila ili nevolja)

Pomorski zakonik

- Dio Drugi- Glava II.

Članci 7.-17.

Strani trgovački brod-uplovljavanje,
isplovljavanje, plovidba između luka
“najkraćim uobičajenim putem”

Ministar može odrediti i drugi način plovidbe

Teritorijalno more

- Pojas mora uz obalu ili uz unutarnje morske vode
- Do 12 Nm od polaznih crta
- Vanjska granica TM- crta kojoj je udaljenost svake točke od najbliže točke polazne crte jednaka širini teritorijalnog mora
- Suverenost obalne države prostire se na more, zračni prostor iznad mora, dno i podzemlje
- Dio državnog teritorija

Pravo neškodljivog prolaska

**Brodovi svih država, obalnih i neobalnih
uživaju pravo neškodljivog prolaska
teritorijalnim morem**

(Članak 17. Konvencije iz 1982.)

“Prolazak”

(članka 18. UNCLOS)

Plovidba TM radi:

- a) Presijecanja bez ulaska u UMV
- b) Uplovljavanja/isplovljavanja u/iz UMV

Brz i neprekinut

Izuzete: viša sila ili nevolja, pružanje pomoći

Ne smatra se neškodljivim prolaskom

- Aktivnosti koje (mogu) ugroziti sigurnost obalne države
- Aktivnosti protivne carinskim, poreznim, zdravstvenim propisima obalne države
- Namjerno i ozbiljno onečišćenje
- Ribolov
- Istraživanja i mjerenja
- Ometanje komunikacijskih sustava
- Druge djelatnosti koje nisu u izravnoj vezi sa prolaskom

Propisi obalne države

- Sigurnost plovidbe i uređenje pomorskog prometa
- Očuvanje okoliša, sprečavanje, smanjenje i nadziranje onečišćenja
- Zaštita navigacijskih i drugih uređaja i sredstava
- Znanstvena istraživanja, hidrografske izmjere
- Ribolov, očuvanje živih bogatstva...

Prava obalne države

- Poduzimati mjere radi sprečavanja prolaska koji nije neškodljiv ili radi uplovljavanja/isplovljenja u/iz UMV protivno uvjetima
- **PRIVREMENO OBUSTAVITI** neškodljiv prolazak zbog sigurnosti države
(točno određeno područje, propisana objava)

Plovni putovi i sustavi odvojenog prometa u teritorijalnom moru

- Obalna država **može propisati** obvezne sustave plovidbe
- Voditi računa:
 - O preporukama IMO-a;
 - O kanalima koji služe međ.plovidbi;
 - O karakteristikama prometa (vrste i veličine brodova, gustoća prometa)

Objaviti na propisan način

Što ne smije obalna država?

- Propisati nacrt, konstrukciju, opremu i posadu stranih brodova, osim ako se njima ne provode općeprihvaćena međunarodna pravila ili standardi
- Postaviti takve zahtjeve kojima bi učinak bio uskraćivanje ili ograničavanje neškodljivog prolaska
- Naplata neškodljivog prolaska
- Diskriminacija

Obveza obalne države

Obalna država na prikladan način objavljuje svaku opasnost za plovidbu u svom teritorijalnom moru koja joj je poznata

Isključivi gospodarski pojas

- područje mora izvan i uz teritorijalno more
- Do **200 Nm** od ravnih polaznih crta
- Mora se proglasiti
- Nije dio državnog teritorija, već nad njim država ostvaruje **suverena prava**

Suverena prava i jurisdikcija obalne države u EEZ

- Istraživanje i iskorištavanje, očuvanje i gospodarenje živim i neživim prirodnim bogatstvima voda, dna i podzemlja;
- Proizvodnja energije korištenjem vode, struja, vjetrova; (**ZERP ne**)
- Podizanje umjetnih otoka, uređaja i naprava (**ZERP ne**)
- Znanstvena istraživanja mora
- **Zaštita i očuvanje morskog okoliša**

Prava drugih država

- **Sloboda plovidbe**
- Sloboda prelijetanja
- Sloboda polaganja kabela i cjevovoda

Zakonodavstvo RH

- Pomorski zakonik (Dio Drugi, Glava IV.)
- Odluka o proširenju jurisdikcije RH na Jadranskom moru (2003. i 2004., 2006, 2008.)
- Pravilnik o zaštiti morskog okoliša u ZERP-u (NN 47/2008.)

Provedba zakona

- Zaustavljanje, pregled, uzapćenje broda
- Sudski postupci
- Puštanje broda i posade po polaganju jamstva
- Zabrana izricanja mjera zatvora ili tjelesnog kažnjavanja

Epikontinentski pojas

- Morsko dno i njegovo podzemlje izvan teritorijalnog mora
- Do vanjskog ruba kontinentalne orubine ili do **200 Nm** od ravnih polaznih crta
- Ne proglašava se već postoji *ipso facto*
- **Suverena prava** obalne države radi iskorištavanja bogatstava epikontinentalnog pojasa

Epikontinentalni pojas RH

- Pomorski zakonik (Dio Drugi, Glava V. i članci 35.-39.)
- Iskorištavanje prirodnih bogatstava, postavljanje, puštanje u rad, odražavanje objekata
- RH isključivo pravo dopustiti gradnju, rad i uporabu
- Ministar može uspostaviti sigurnosnu zonu- objaviti uspostavu, širinu i režim plovidbe

Prava drugih država

- Polaganje kabela i cjevovoda, ali uz odobrenje/suglasnost obalne države
- Sloboda plovidbe

Sustavi plovidbe u EEZ ili otvorenom moru

- Nadležnost: IMO
- Temelj: Poglavlje V/8 SOLAS, 1974.
- Prijedlog: država stranka (Smjernice)
- Preporučan ili obavezan
- Obavezan- opravdano i osiguran nadzor provedbe
- Primjena: svi ili neke kategorije ili veličine brodova, vrste tereta

Sustavi javljanja brodova

- Nadležnost: IMO
- Temelj: Poglavlje V/8-1
- U pravilu obvezni
- Interaktivnost i pomoć brodu
- Provedba u skladu s UNCLOS-om

VTIMS

- Poglavlje V(12) SOLAS, 1974.
- Nadležnost: države, u skladu sa Smjernicama IMO-a
- Obvezan samo u teritorijalnom moru obalne države
- Države zastave- “nastojati osigurati da njihovi brodovi sudjeluju i udovoljavaju odredbama VTIMS-a”

Zaključak

- Prava i obveze država “razmjerne” udaljenosti od kopna
- Odnos međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva
- Jačanje provedbenih propisa
- Jačanje administrativnih kapaciteta

Zahvaljujem na pozornosti